

Лютий, 2024 р.
№№ 3-4 (722-723)

Видається з березня 1993 року

МАЙБУТТЯ

Газета освітян Хмельниччини

Україна понад усе

пам'ять

Біль не вщухає

На фасаді Кам'янець-Подільського ліцею №12 відкрили меморіальні дошки загиблим в російсько-українській війні Дмитру Бінковському та Олексію Кривіцькому. Вони були випускниками цього навчального закладу.

«Пам'ять про хлопців – це наш біль і наша гордість за те, що мали честь жити з ними в одному місті, навчати і навчатися з ними в нашій рідній школі, - йдеться на сторінці ліцею в фейсбуці. - На прикладі їхніх героїчних вчинків будуть виховуватися багато поколінь українців – відважних, гордих, сміливих, вільних і щасливих мешканців незалежної країни, заради її квітучого майбутнього молоді патріоти віддали своє життя...».

Дмитро Бінковський був розвідником. Його життя зупинилося 12 січня 2023 року поблизу Білогорівки, що на Луганщині. 14 лютого він спочив у Кам'янці-Подільському. Йому навіки 30 років...

Бойовий медик Олексій Кривіцький загинув 17 жовтня 2022 року під час виконання бойового завдання під Бахмутом. «Без страху за власне життя рятував і допомагав побратимам», – йдеться в петиції на сайті Президента країни, в якій просять удостоїти Олексія Олександровича звання «Герой України» (посмертно). Олексій Кривіцький, в якого був позивний «Медик», спочив у Кам'янці-Подільському в віці 31 рік.

Центри з перспективою

Заступник Міністра освіти і науки України з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і професійної освіти Дмитро Завгородній, перебуваючи днями з робочим візитом на Хмельниччині, відвідав заклади професійної (професійно-технічної) освіти. Супроводжував його заступник начальника ОВА Володимир Юр'єв.

Як розповів Дмитро Завгородній, метою візиту є ознайомлення з матеріально-технічною базою тих закладів освіти, які подали заявку на створення навчально-практичних центрів за галузевим спрямуванням і Центрів професійної досконалості.

Урядовець також нагадав, що Кабінет Міністрів України спільно з Європейським інвестиційним банком реалізують проект «Програми підтримки професійно-технічної освіти в Україні».

У межах цієї програми протягом наступних декількох років будуть створені центри професійної досконалості. Створення таких центрів — важливий етап у трансформації профтехів, які мають стати сучасними та інноваційними закладами. Кожен центр буде оснащений новітніми технологіями, інклюзивними приміщеннями та матиме підвищені вимоги до педагогів і майстрів.

У цих закладах учні не просто опануватимуть нову професію, але й набуватимуть навичок підприємництва, побудови кар'єри, матимуть обов'язковий профорієнтаційний супровід.

Як зазначив Володимир Юр'єв, наше спільне завдання забезпечувати юним здобувачам освіти найкращі умови, адже нинішнє покоління буде нести пам'ять про те, в яких умовах їм доводилося навчатися заради майбутньої розбудови держави. Створення Центрів професійної досконалості на Хмельниччині стане потужним внеском для освітнього сектору регіону, а також підвищить престиж здобування профтехосвіти.

Із Хмельниччини заявки на участь у проєкті подали 5 закладів професійної (професійно-технічної) освіти. Відтак, опісля завершення усіх формальних процедур та ознайомлення з матеріально-технічною базою конкурсних освітніх закладів відбудеться засідання експертної комісії, яка визначить переможців, на базі яких здійснюватиметься реалізація проєкту.

Така ініціатива стала можливою завдяки державній субвенції. Вона спрямовується на придбання основних засобів довгострокового користування (сільськогосподарської, іншої техніки), матеріалів, обладнання та устаткування закладами освіти, на базі яких будуть створені НПЦ сучасної професійної освіти, а також на капітальний ремонт

(реконструкцію) майстерень, лабораторій, кабінетів (будівель та споруд, інших приміщень), які безпосередньо стосуються функціонування навчально-практичних центрів, або в яких зберігається закуплене обладнання та основні засоби.

Створення центрів відбувається як за державне асигнування, так і за підтримки місцевих бюджетів, за спецкошти закладів профосвіти, але більшою мірою за підтримки міжнародних донорів та бізнес-компаній.

«Учитель року – 2024»

Висоти долають сильніші

Завершився перший тур Всеукраїнського конкурсу «Учитель року-2024» у Хмельницькій області в номінаціях «Географія», «Образотворче мистецтво», «Українська мова та література», «Фізика».

Учасники конкурсу приємно вразили журі своїми інноваційними підходами щодо організації освітнього процесу та високим рівнем професійної майстерності.

На урочистостях звучали слова вітань учасникам конкурсу від Віолети Лабазюк, голови Хмельницької обласної ради, Світлани Леськової, заступника директора – начальника управління вищої та професійної освіти і організаційного забезпечення Департаменту освіти і науки Хмельницької ОВА, Інни Шоробури, ректора Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії, депутата обласної ради, Анатолія Яримюка, голови Хмельницької обласної організації профспілки працівників освіти і науки України, та Віктора Очеретянка, ректора Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені Анатолія Назаренка.

Переможці та лауреати отримали сертифікати на грошові премії, конкурсанти фінального етапу конкурсу – дипломи відповідного ступеня та грошову винагороду від обласної організації профспілки працівників освіти і науки України, всі учасники та члени журі – сертифікати підвищення кваліфікації.

Отже, переможцями першого туру Всеукраїнського конкурсу «Учитель року – 2024» стали:

– Ільницький Ігор Миколайович, учитель Мукшо-Китайгородського ліцею Слобідсько-Кульчівецької сільської ради Кам'янець-Подільського району (географія);

– Кравчук Костянтин Григорович, учитель Хмельницької середньої загальноосвітньої школи I-III ступенів №22 імені Олега Ольжича (образотворче мистецтво);

– Король Лілія Григорівна, вчитель Старокостянтинівського навчально-виховного комплексу «Спеціалізована школа I ступеня, гімназія» Старокостянтинівської міської ради імені Героя України С.М.Бондарчука (українська мова та література);

– Ободянський Володимир Васильович, учитель Шепетівського навчально-виховного комплексу № 1 у складі: «Загальноосвітня школа I-II ступенів та ліцей ім. Героя України М. Дзювельського» Хмельницької області (фізика).

Також було визначено по чотири лауреати-дипломанти II ступеня та лауреати-дипломанти III ступеня. Ще 16 учасників конкурсу стали дипломантами у різних номінаціях. Загалом у конкурсі взяв участь 161 учитель.

Науково-методичний супровід та організація конкурсу здійснювалася у тісній співпраці між Хмельницьким обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти та освітніми закладами області й міста.

обнова

Страви на вибір

У Хмельницькій громаді керівники освітянської галузі добре розуміють важливість якісного харчування учнів. Тому постійно працюють над оновленням кухонного обладнання. Одним з прикладів такої роботи є капітальний ремонт харчоблоку ліцею №1 імені Володимира Красицького, який завершився нещодавно.

Тут змонтовано сучасну витяжну систему, встановлено систему очищення води і жировловлювачі. Застаріле обладнання замінено на сучасне. Зокрема, придбано пароконвектомат, електросковорідку, картоплечистку, овочерізку, тістомісильну машину, м'ясорубку, холодильники промислові, сучасні рукомийники та електросушарки, бойлери.

У ліцеїстів з'явилася можливість замовляти обіди на вибір. Найбільше учням смакують страви з курки, овочеві салати, різноманітні напої та випічка власного виробництва. Щоденно в харчоблоці ліцею харчуються 200-250 учнів.

На капітальні та поточні ремонти харчоблоків закладів освіти, придбання різноманітних пристроїв із бюджету громади торік виділено понад 11,2 мільйона гривень.

підтримка

Кошти для пільговиків

Відбулося засідання комісії Хмельницької міськради з визначення кандидатів з-поміж студентів пільгових категорій для надання їм матеріальної допомоги для навчання у закладах вищої/фахової передвищої освіти України усіх форм власності у II семестрі 2023/2024 н.р.

Не всім вдається здобути освіту без труднощів. Деякі студенти належать до пільгових категорій, які потребують особливої уваги та підтримки. Це ті, хто є дитиною Героїв, які віддали життя за Україну, хто втратив батьків або піклування, хто має інвалідність, хто є членом багатодітної або малозабезпеченої сім'ї. Таким студентам важко забезпечити себе фінансово, а тому громада допомагає їм у навчанні.

Члени комісії уважно вивчили отримані заяви та додані документи, проаналізували запропоновані кандидатури й прийняли рішення про надання диференційованої матеріальної допомоги. Відтак її отримають 16 студентів з різних закладів освіти, які навчаються у Хмельницькому, Києві, Вінниці та інших містах. Сума допомоги залежить від вартості навчання студента та рівня освіти. Усього на поточний рік студентам-пільговикам передбачено в бюджеті 480 тисяч гривень.

Тепло дитячих сердець

Віроломна й неспровокована агресія російської федерації проти України в останні роки, що супроводжується убивствами мирних жителів, руйнацією будинків, шкіл, лікарень та інших об'єктів нашої інфраструктури, спричинила сплеск патріотичних почуттів у підростаючого покоління. Поки дорослі зі зброєю в руках самовіддано боронять на фронтах жорстокої війни територіальну цілісність і незалежність нашої держави, діти в різний спосіб намагаються підтримати відважних воїнів, повсякчас виявляючи неабияку кмітливість і завзяття.

Учні Зінківського ліцею ще з 2014 року долучилися до виготовлення різноманітних сувенірів, які разом із необхідними у польових умовах речами передавали в зону проведення АТО, а згодом – на передову, в горнило бойових дій. Разом з учителями хлопці і дівчата на уроках трудового навчання плетуть маскувальні сітки, майструють іграшки-сувеніри, а вдома печуть смаколики. Усе це з допомогою волонтерів або «Новою поштою» потрапляє до наших захисників.

Ліцеїсти періодично влаштовують благодійні ярмарки, на яких реалізують свої доробки, а отримані кошти спрямовують на придбання дронів та автомобілів, яких конче потребують на війні.

Мужні воїни у перервах між боями знаходять час, аби подякувати юним подолянам за увагу й підтримку.

Ніна ПАВИЧ,
методистка
з трудового навчання
і технологій
Хмельницького ОІППО
імені А.Назаренка.

акція

Листівки на передову

Акція "З любов'ю до ЗСУ" відбулася в опорному закладі освіти "Смотрицький ліцей ім. М.Смотрицького". Участь у ній взяла керівник апарату ОВА Оксана Вжешневська. Разом з дітками посадовиця долучилися до написання святкових валентинок для військовослужбовців Збройних Сил України. Також з вітальними листівками на передову бійцям передадуть смаколики, засоби гігієни та речі першої необхідності.

"Радісно спостерігати, з яким запалом і натхненням наше підростаюче покоління ставиться до проведення таких заходів. Кожен з них намагається передати військовим слова найщирішої подяки та підтримки. Тож нехай тепло ваших маленьких сердець зігріває наших воїнів і збереже їх від усіляких негараздів. Дякую вам за любов, патріотизм і шану до наших мужніх захисників і захисниць", – сказала Оксана Вжешневська, звертаючись до дітей та вчителів.

безпека

Наочно і дохідливо

У Соколівському закладі загальної середньої освіти I-III ступенів, Ярмолинецької тергромади відкрито сучасний Клас безпеки. Він забезпечений інтерактивним обладнанням, необхідним дидактичним матеріалом і поліграфією від UNICEF та має кілька тематичних локацій. Головних асів життя цього дня школярів навчали рятувальники, поліцейські та медики.

Окрім того, для учнів школи фахівці Служби порятунку влаштували фаєр-шоу, де наочно показали, до яких наслідків призводить нехтування правилами безпеки.

Це вже 61-й Клас безпеки у Хмельницькій області, в якому діти навчаються правил безпеки.

співпраця

У «Гармонію» – на заняття

На базі хімічної лабораторії Нетішинської гімназії «Гармонія» спеціалістами закладу проведено змістовне заняття, де у учасників Атомної школи ХАЕС була можливість поглибити знання з хімії та безпосередньо взяти участь у цікавому процесі.

Практична частина містила в собі різноманітні досліди. Старшокласники працювали у невеличких групах, виконуючи завдання наставників. Досліджували фізико-хімічні властивості різних сполук, вимірювали електропровідність, рН хімічних речовин, побутових миючих засобів для чищення та солодких напоїв.

У рамках програми Атомної школи Хмельницька АЕС тісно співпрацює із закладами освіти заради розвитку молоді – нашого майбутнього.

успіх

Вітамін для кроликів

Казанцев Костянтин, вихованець гуртка «За гуманне ставлення до тварин» Шепетівського міського центру еколого-натуралістичної творчості учнівської молоді здобув перемогу у Всеукраїнському конкурсі юних зоологів і тваринників.

За успішний захист дослідницької роботи «Застосування вітаміну Е-селен у водорозчинній формі на приріст живої маси молодняка кролів декоративних порід» учень нагороджений дипломом НЕНЦУМ МОН України за III місце.

Врятував із вогню бабусю

Олег Мазурков – завідувач Ставницької філії I-II ступенів Меджибізького ліцею, що у Хмельницькому районі. Після повітряної атаки, яка зачепила Хмельниччину, чоловік проявив справжній героїзм, врятувавши сусідку-пенсіонерку, яка опинилася у

пастці в палаючому будинку. За мужній вчинок педагога відзначили у Хмельницькій ОВА.

Нагадаємо, йдеться про масований ракетний обстріл, який росіяни завдали по Україні 15 лютого. Тоді внаслідок роботи ППО уламки ракет, зокрема,

зруйнували приватні будинки в одній з громад Хмельницького району.

У селі, що зазнало найбільше руйнувань після обстрілу, загорівся приватний будинок. Його власниця, 84-річна жінка, не могла самотужки вибратися у безпечне місце, зокрема, через шоківний стан. Врятував пенсіонерку сусід, Олег Мазурков, якому зателефонувала донька потерпілої.

Вчинок пана Олега не залишився без уваги, отож днями керівниця апарату адміністрації Хмельницької ОВА Оксана Вжешневська вручила йому почесну грамоту (на фото).

Мазурков Олег Григорович працює завідувачем Ставницької філії I-II ступенів Меджибізького ліцею. Віднедавна для своїх учнів та усієї громади він не просто директор школи, а справжнісінький Герой!

Під час чергової масової ракетної атаки один із уламків ракети потрапив прямісінько в будинок літньої жінки, спричинивши пожежу. Пан Олег, ні секунди не вагаючись, кинувся у палаючий будинок та врятував бабусю, яка перебувала у шоківному стані. Дякувати Богу всі залишилися живі.

Такі люди, як Олег Григорович своїми вчинками показують, що в умовах сьогодення від кожного з нас може залежати життя іншої людини.

небайдужі серця

Мотанки у камуфляжі

Дві тисячі ляльок-мотанок передали військовим на фронт учні та вчителі Пироговецького ліцею. Їх військові носять із собою, як обереги.

Як розповідає учителька Наталія Кузюк, діти спочатку малювали листівки, а потім навчилися робити й маленькі сувеніри — ляльки. За одне заняття клас може зробити 40 оберегів. «Суть в тому, щоб діти вкладали свою енергетику туди позитивну і знали, задля чого вони це роблять», — пояснила учителька.

«Такі маленькі ляльки-мотанки військовим на фронт виготовляють і вчителі. Разом з учнями молодших класів за останній рік вони передали захисникам 2000 сувенірів», — розповідає директорка навчального закладу Людмила Войтюк. Матеріали вчителі частково купують за власні кошти, дещо беруть удома, тканину також дають волонтери. Ними ж потім школа передає обереги військовим. «Хлопці наші казали, що носять ці мотанки біля серця. Дехто обирає їх за кольором волосся, бо якась схожа на дружину, якась — на доньку», — поділилася пані Войтюк.

Робити мотанки з педагогами почала учителька малювання Наталя Молотай рік тому. Вона створювала такі сувеніри ще з університету. Тоді обереги були в українському традиційному вбранні. Зараз, каже педагогиня, одягнула їх у камуфляж, бо війна.

Про значення мотанки для українців пані Наталя каже: «Це наша автентика, це наш код нації. Якщо при виробленні її вкладаємо добрі думки, свій настрій, позитив, то вона приносить людям добро і користь».

Цінності, що нас об'єднують

Стабільність держави залежить від патріотизму її громадян, від любові до рідного краю, поваги до традицій та культури, історії Батьківщини. Нам потрібно розвивати і виховувати те, що нас об'єднує і згуртовує, робить незламними. А це і є наша культура і самоідентифікація.

Згідно з Указом Президента України «Про Стратегію національно-патріотичного виховання на 2020-2025 рр.», місія шкільної бібліотеки – створення умов для духовного росту, самоосвіти, самовиховання учня. Тому шкільна бібліотека має працювати над розвитком інтересу до знань, відродженням духовності, традицій українського народу, вихованням патріотизму та високих моральних якостей.

Підґрунтям у реалізації цієї проблеми слугують педагогічні ідеї і творча спадщина В.Сухомлинського, де панують чотири культури: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки, культ рідного слова.

Роботу шкільної бібліотеки у цьому напрямку структурую на такі розділи:

1. Духовно-моральне виховання.
2. Історико-краєзнавче виховання.
3. Історико-патріотичне виховання.
4. Військово-патріотичне виховання.

Духовно-моральне виховання.

Морально-духовні цінності – найбільше надбання і сенс повноцінного життя людини. Україні потрібні духовно багаті особистості, які знають і поважають свою історію, мову, звичаї.

У цьому напрямку використовую календар знаменних дат. Поділяю його на місяці, періоди. Наприклад, у вересні – це День благодійності, Всеукраїнський день бібліотек, у жовтні – День людей похилого віку, свято Покрови Божої Матері, у грудні – Міжнародний День людей з інвалідністю, день св. Миколая. До цих дат готую виставки, тематичні викладки, проводжу цікаві повідомлення. Також до церковних православних свят проводжу Дні інформації (діти готують повідомлення), популяризую літературу, яка є в бібліотеці з відповідної теми, майстер-класи (виготовлення листівок до Дня св. Миколая, виготовлення крашанок і писанок), проводжу свята (до Дня Покрови Богородиці) та ін. До Дня св. Миколая проводила виховний захід «Твори добро», де діти читали вірші, брали участь у вікторині, іграх «Хто швидше», «Юні Шерлоки» тощо.

Тісно співпрацюю з класними керівниками. Організую виставки старовинних речей (рушників, вишиванок, подушок, вирізьблених з дерева предметів побуту, глечиків та ін.) до проведення Місячника шкільної бібліотеки. Також проводжу конкурси поробок («Осіньне диво», «Великодній кошик»). Готуючись до Різдва св. Миколая, ми з дітьми виробляли патріотичні іграшки на шкільну ялинку та організувала конкурс новорічних поробок. Виготовля-

ємо закладки. Проводився бібліотечний захід «Книги для зимового настрою», де прикрашали ялинку своїми книжковими уподобаннями. Щоб такі заходи не були уроками з трудового навчання, перед цим розповідаю про свято та презентую книги. Цікаво пройшла інформаційна година і майстер-клас «Іграшки моїх батьків», де діти дізнались про свистунці, пищики, фуркалки, іграшки з глини, дерев'яні іграшки, ляльки-мотанки – іграшки їхніх батьків. А на занятті ми навчилися робити ляльку-мотанку із звичайних серветок.

Важливим завданням шкільної бібліотеки є заохочення та формування в дітей потреби в книзі. Книга – це не лише джерело пізнання світу, а й джерело морального вдосконалення людини. Коли в інтернеті можна знайти різну інформацію, то книги виховують у читачів почуття щирості, віри, добра, бажання творити. Спілкування з книгою допомагає учневі засвоїти досвід попередніх поколінь, залучає до культурних надбань і цінностей українського народу, його звичаїв і традицій.

Всі нові книги, які з'являються у шкільній бібліотеці, одразу виставляються в інформаційному осередку школи та відбувається їх презентація у класах. Готую повідомлення про авторів книг, використовую буктрейлери, розкриваю зміст книги. Зазвичай після такої реклами всі книги розбираються. З четвертокласниками проводила проект-презентацію «Сторінками улюблених книг», де діти рекламували свої книжкові уподобання: створювали презентації, буктрейлери, лепбуки. Спільно із класними керівниками проводяться флешмоби «Хто більше прочитає художніх книг», «Читаємо твори В.Нестайка», «Казки Г.Х.Андерсена» та ін.

Діти початкової школи краще засвоюють нове через ігрові форми роботи. З ними проводжу інтелектуальні ігри, конкурсно-розважальні програми, турніри. Учні 4-х класів брали участь в інтелектуальній гри-конкурсі «Граю, читай, розгадуй», де, поділившись на команди, виконували різні завдання: «Народна мудрість» (вставити пропущені слова у прислів'ях), «Склади слово» (з літер скласти назву казки), «Вірю – не вірю» (сказати правду на різні твердження про бібліотеки та письменників), «Хто я» (кожен учасник з команди з плакатом певного героя має вгадати, хто він на плакаті), «Розкажи про книгу, не називаючи її».

Також для якомога широкого ознайомлення з новими книгами співпрацюю з районною дитячою та дорослою бібліотеками. Організуємо екскурсії та різні заохочувальні заходи.

Історико-краєзнавче виховання в бібліотеці є пріоритетним напрямком діяльності.

Значна увага приділяється ознайомленню з історією рідного міста, його сьогоденням. Організую виставки «Цікаві факти про рідний край», фотовиставку «Краса рідного міста», «Заповідні перлини Хмельниччини». Пізнавально пройшов усний журнал «Славетні земляки», де діти готували повідомлення про визначних людей краю: Федота Клімова, Лева Сибірякова, Валентини Степової та ін., переглянули презентацію та відео про сьогоденне життя міста. Цікаво буде проведення гри-квесту «стежками рідної землі» (про своє місто).

Також проводила екскурсії дітей до краєзнавчого музею міста та музею фарфору й фаянсу.

Історико-патріотичне виховання.

До всіх знаменних дат готуються книжкові виставки, фотовиставки (до Дня голодомору, до Дня героїв Небесної сотні, до Дня мови, до Дня пам'яті Чорнобильської трагедії та ін.). Біля виставок проводжу повідомлення. До Дня соборності цікаво провели патріотичний пазл «Єдина країна – єдиний народ», де діти з'єднували всі області України, відповівши на запитання про кожну область. Для здобувачів освіти пізнавальною є гра-вікторина «Я люблю Україну». Діти поділились на дві команди. Гра мала 9 раундів: «Кулінарний», «Дешифратор», «Конкурс капітанів», «Україна мовою цафр», «Вірю-не вірю про українське козацтво», «Фотогалерея», «Бліц-вікторина», «Склади слово» та «Пісенний». До Дня української писемності і мови третьокласники створювали лепбук. Здобувачі освіти 7 класів брали участь у мовному батлі «Серце нації б'ється у рідному слові», де виконували різні завдання.

Військово-патріотичне виховання.

Бібліотека популяризує книги про рідну землю і її захист, знайомить із захисниками міста, країни; проводяться години відваги, інформаційні години. Зі здобувачами освіти 11-ого класу була проведена літературна година «Ми б'ємось за те, чому нема ціни в усьому світі, – за Батьківщину», присвячена сучасним українським письменникам, які перебувають у лавах ЗСУ. Діти підготували інсценівку, короткі відомості із життя поетів, декламували вірші, переглянули презентацію та відео про них.

Наша історія, культура, віра, традиції – це те, що нас об'єднує, дає силу і віру в нашу непереможність і в мирне, добре майбутнє. Тому вважаю, що виховання у юного читача ціннісного ставлення до культури, історії, традицій рідного краю засобами шкільної бібліотеки має бути наскрізною темою нашої роботи.

Алла ВІРКУН,
шкільна бібліотекарка
Полонського ліцею №2
імені О.Боброва.

на злобу дня

Війна і школа

— Пані Ірино, педагогіка — це основний напрям ваших досліджень?

— Проблематика саме шкільної освіти — це лише останні сім років мого життя. Вона пов'язана зі школою, яку я заснувала. Підштовхнуло до такого експерименту те, що синові потрібно було йти до першого класу. В Києві є чудові приватні школи, але це дуже дорого — від 500 до двох тисяч доларів на місяць (це дорожче за річну вартість навчання в багатьох вишах України). Мені закортіло зрозуміти, що і як відбувається в шкільній освіті й відкрити свою школу.

— Школа, яку ви заснували, для пострадянської України була нестандартною. Як сформувалася її концепція?

— Для початку я промоніторила все, що є в нас: якість і ціну питання. Досвід із дитячим садком, коли я намагалася включитися й давати поради, показав, що це спричиняє невдоволення й тобі прямим текстом кажуть: «От самі б зробили, а не розповідали, як і що». Ну, я й вирішила зробити сама. Знайомила із системами шкільної освіти у Фінляндії (було дві поїздки), Естонії, Ізраїлі. Внаслідок цього постала школа імені Януша Корчака, що спиралася на фінську модель із деякими елементами Вальдорфської системи освіти, створеної австрійським філософом і педагогом Рудольфом Штайнером.

— Мені доводилося стикатися з рівнем шкільної освіти в деяких країнах Центральної Європи. Складалося враження (можливо, неправильне), що в школах там нічого не навчають. У «звичайних» школах США — схожа історія.

— Я б сказала, що нині ми маємо справу з тотальною глобальною кризою освіти на всіх рівнях. Це стосується як доступності освіти, так і її якості. Про-

Війни в сучасному світі — показник кризи культури. Причина ж кризи — у відсутності доступу до якісної освіти. Так вважає докторка соціологічних наук, викладачка Ягеллонського університету (м. Краків), а також Європейського університету (м. Київ) Ірина Чудовська, відома сміливими педагогічними ідеями й експериментами.

На своїй малій батьківщині, в невеликому містечку Коростишів недалеко від Житомира, 2016 року Ірина Чудовська заснувала ліцензовану школу за фінською моделлю. Назвала іменем польського педагога та письменника Януша Корчака. Проект проіснував п'ять років, але через пандемію, а також посилення тенденції до онлайн-навчання школу вирішили закрити.

Ірина Чудовська була одним з ідеологів Радовельського біотехнологічного лицю, що став відомим на всю країну, — п'ятизіркового загальноосвітнього навчального закладу (безплатного й навіть із безплатними обідами для школярів) у польській глухомані.

Сфера наукових інтересів докторки соціологічних наук Чудовської — комунікативні й освітні практики. У Ягеллонському університеті вона веде спецкурси, що стосуються політичних і бізнес-комунікацій у Східній Європі. Ще один напрям — історія та сучасність України. Читає авторський курс про сучасний стан українського суспільства та його культури.

блеми фінансування шкільної освіти є навіть у країнах із досить високим ВВП. А від стану фінансового блоку залежать методологічний і педагогічний блоки.

— Якими є головні «болючі точки» освіти загалом і української зокрема?

— Якщо чітко виділити три базові проблеми в освіті, то це доступність, якість і фінансування.

— Якщо це — глобальні проблеми, то що ж казати про Україну, яка бореться з російською широкомасштабною агресією...

— Війни в сучасному світі — це показник того, що культури в агресора практично немає. Не лише в масах, а й у так званих еліт є лише симуляція її наявності, а по суті її немає. Чи може існувати культура за такого домінування ідеологічного складника? Коли ідеологія заміщує культуру, це спричиняє загальний занепад. Становлення панівної ідеології призводить до придушення творчості й, відповідно, до занепаду культури — головного мірила «розумності» біологічного виду.

Кількість конфліктів зростає в усьому світі. Про багато з них ми навіть не знаємо. Це криза глобального інтелекту, зокрема й криза освіти. Один з основних чинників, що призвів до неї, — це брак доступності та якості освіти. Якщо повернутися до наших реалій, то за результатами вже другого заміру PISA в Україні міські школярі демонструють набагато кращі показники, ніж сільські. Це свідчить про те, що якісна освіта для сільських дітей недоступна.

— На щастя, в Україні є проєкт «Радовель», до концепції якого ви маєте стосунок, — сільська школа на рівні елітної столичної.

— На жаль, це наразі поодинокий винятковий проєкт.

— А може, наших дітей надмірно навантажують — запихають у них

часто зайву інформацію, якої вони не сприймають? Скажімо, старшокласник виявив хороші здібності у вивченні іноземних мов, брав участь в олімпіадах. Він обрав свій шлях. Навіщо йому зубрити алгебраїчні функції? Він просто ігнорує математику, а педагоги «малюють» йому якісь оцінки. Така переважаність — спадок радянської системи шкільної освіти?

— Я б так не сказала. Якби збереглася навіть радянська система, то вона давала б результати. Будь-яка система, навіть не найпрогресивніша, дає результати. Але в нас — еkleктична суміш різних фрагментів. Якість освіти неухильно падає. І це означає, що система руйнується.

— Чи є якісь докази такої «кентропії» в цифрах?

— Це результати міжнародного тестування 15-річних підлітків із математики, природничих наук і читання — PISA. Дослідження, що їх координує Організація економічного співробітництва та розвитку, проводять раз на чотири роки. Перший замір в Україні було здійснено 2018 року, другий — 2022-го. Єдиний в історії PISA замір, здійснений в країні, що стала жертвою агресії. І якщо 2018-го Україна, набравши від 453 (із математики) до 469 балів (із природничих наук), була «середнячком», деє між Туреччиною та Люксембургом, то 2022-го очевидним є відкочування на 12–19 балів. Близько третини випробуваних не мали базових навичок читання, а саме здатності аналізувати інформацію. Причини зрозумілі: пандемія, широкомасштабна російська агресія та... система освіти, що слабо працює. Загальна тенденція характерна й для інших країн, але для нас вона драматичніша.

на злобу дня

Війна і школа

— **Тобто стара, радянська, система освіти відійшла, а нова, досконаліша, не прийшла?**

— Саме так. Від міністра до міністра додавались якісь елементи з європейських освітніх систем, і тепер узагалі незрозуміло, до якої системи ми ближчі. Маємо якогось чудернацького кентавра.

— **Які країни стабільно посідають перші місця у замірах PISA?**

— КНР, Сінгапур. До десятки входять, зокрема, Естонія, Фінляндія, Південна Корея, Японія, Ірландія, Нідерланди, Польща. США, до речі, в «середнячках».

— **Якими, на вашу думку, є тренди в системі вищої освіти України?**

— Бачу тренд у бік капіталізації вишів на англо-американський манер. Для бідної країни, якою є Україна, це означає дедалі меншу доступність вищої освіти для більшості й дедалі більше розшарування нації не лише за матеріальною, а й, скажімо так, за інтелектуальною та культурною ознаками. Це також означає вплив талановитої молоді до країн Європи, де вища освіта безплатна. Зокрема до Німеччини, Чехії, Словаччини. А це загрожує ще й посиленням демографічних проблем в Україні.

— **Які ще проєкти й дослідження у ваших планах?**

— Досить актуальною є проблема дітей, котрі перебувають за кордоном. Вони навчаються через онлайн-платформи в Україні, а також у школах країн перебування. Нагадаю, в низці країн ЄС, зокрема в Німеччині, дитина зобов'язана відвідувати школу, інакше батьків штрафують. Але в Польщі такого немає. У Кракові 12 тисяч українських дітей навчаються дистанційно в українських школах і не адаптуються до місцевого соціуму. Крім того, в Польщі чимало українських дітей — повних сиріт. Їхні батьки загинули на війні. Про сиріт піклуються, але вони ніби зависають на пограниччі. З польськими колегами ми розробляємо проєкт співпраці щодо сиріт. Особливо складно з підлітками, до яких часто важко достукатися — пограничний стан, пограничний вік... Багатьом дуже непросто влитися в іншу культуру. Вони — наодинці з власними переживаннями, в інформаційно-соціальній бульбашці. Одна з дівчат-сиріт після загибелі мами взагалі перестала говорити, й лише три місяці тому вимовила перші слова...

— **Як плануєте пробити цю бульбашку?**

— Почну з того, що освіта — це не тільки заняття в школі. Це кілька компонентів: навчання, виховання, життєвий досвід, певні переживання. Це особливий психологічний стан, якого

набуваєш у процесі навчання. Якщо немає якогось із компонентів, виникають проблеми. Із краківськими колегами ми працюємо над тим, аби об'єднати українських дітей у спільному культурному просторі. Мені стало замало брати участь у різних міжнародних семінарах, конференціях, присвячених саме освіті під час війни. Іноді виникає відчуття, що це майданчики, де озвучують проблеми, а зовсім не вирішують їх. Нині дедалі більше зусиль я спрямовую на практичну участь у житті дітей, особливо підлітків.

Інший проєкт, дуже цікавий для мене, — це психологічна підтримка українських дітей. Якщо дитина говорить лише про війну, — вона однозначно травмована.

Та часто діти носять переживання в собі, щоб не засмучувати батьків. Як розкрити душу дитини й пом'якшити її переживання? Я пишу про це книжку. Сфокусувалася на проблемах дітей, травмованих війною, на позитивних моментах у нашій освіті та прогресивних системах освіти світової.

Хвилює питання, як штучний інтелект «реформуватиме» світову систему освіти. Він — джокер, і коли ляже на зелений стіл, не помітити цього буде неможливо.

Юлія МЕЛЬНИЧУК.

захоплення

Футбол – його стихія

Футбол – один із найулюбленіших видів спорту в Україні та світі. Цією грою захоплюється багато юнаків і дорослих. У Славуті вперше на Хмельниччині була створена команда з футзалу

«Славутич» ще далекого 1993 року, коли вона почала виступати у вищій лізі чемпіонату України.

Протягом двох років полісяни відстоювали честь області у змаганнях з фут-

залу і, як результат, увійшли до вісімки кращих.

Через брак коштів команда перейшла до аматорської ліги України, а також упевнено закріпилась на обласному рівні, де демонструвала високу майстерність, посідаючи I-II місця у першості. У складі цієї команди виступав учитель Славутської гімназії №5 М.П.Голуб, який входив до основної четвірки гравців, показуючи високотехнічну гру. Тренери юнацької збірної помітили вправного футболіста, але травма завадила подальшій співпраці та спортивному прогресу гравця.

Зібравши друзів-однодумців, Микола Петрович продовжує займатися улюбленою справою у складі команди ветеранів 45+, яка посіла II місце у Чемпіонаті України, Микола Голуб виступав і продовжує успішно виступати у складі команди «Агробізнес» (Волочиськ) на всеукраїнському та обласному рівнях. І як гравець, і як наставник, втілює поставлену мету.

Славутська федерація футболу висловлює подяку вчителю Славутської гімназії №5 за багаторічну плідну працю з розвитку футболу в місті та області.

турнір

Краса і грація

Відбувся Всеукраїнський турнір з художньої гімнастики «LVIV OPEN». У Львові за нагороди змагалися майже 900 учасників. Спортсменки з Дніпра, Харкова, Рівного, Нетішина, Івано-Франківська, Острога, Тернополя, Хмельницького, Кам'янця-Подільського, Чернігова та інших міст боролися за перемогу.

Достойний результат продемонстрували вихованки Хмельницької ДЮСШ №3. Так, переможцями в окремих вправах стали Ніколь Романюк і Злата Антонюк. Друге місце виборола Софія Пастухова. До трійки призерів увійшли Вероніка Мазепа, Анна Мігуль та Соломія Безнюк.

Вітаємо гімнасток і тренера-викладача Оксану Литкіну з відмінним виступом.

майстер-клас

Знайомство з тенісом

Майстер-клас з тенісу для учнів ліцею №10 Хмельницької міської ради провели тренери-викладачі ДЮСШ №3 Наталія Трембіцька і Катерина Черевата. Їм у цьому допомагали вихованці Олександр Качан та Анна Клімова. Участь взяли три перших класи, майже 90 учнів.

Мета майстер-класу – ознайомлення учнів з основами тенісної гри та сприяння їхньому фізичному та психологічному розвитку.

Такі заходи також сприяють популяризації спорту серед дітей та молоді, розвивають спортивні навички та підтримують здоровий спосіб життя.

Гра в теніс сприяє поліпшенню концентрації уваги, розвитку стратегічного мислення та прийняттю швидких рішень, що важливо як у спорті, так і в повсякденному житті.

Видання Хмельницького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти імені А.Назаренка

Адреса редакції: 29013, м.Хмельницький, вул. Проскурівського підпілля, 139.
Електронна пошта: majbuttya@gmail.com
Адреса сайту: <http://visnyk.hoippo.km.ua/majbutia>
Свідчення про реєстрацію: серія Хц, №175.

Редакція залишає за собою право редагувати і скорочувати текст.